

**PROGRAM HOSPODÁRSKEHO ROZVOJA A SOCIÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNÝ PROGRAM ROZVOJA OBCÍ**

Mikroregión Enviropark Pomoravie (MR EP)

Analýza územia

Územie Mikroregiónu Enviropark Pomoravia sa nachádza na Záhorskej nížine v západnej časti okresu Malacky. Je združením 9 obcí (Gajary, Jakubov, Kostolište, Láb, Malé Leváre, Studienka, Veľké Leváre, Závod) ktoré v roku 2020 spolu mali 18 121 obyvateľov.

1. Prírodné pomery

Z geologickeho hľadiska mikroregión leží v Záhorsko-dolnomoravskej časti Viedenskej panvy, ktorá je tvorená mohutným vývojom neogénu a významným zastúpením kvartérnych sedimentov až do hĺbky 5000 m. Morské vrstvy sa usadili od eggenburgu po sarmat. V panóne a v ponte bolo na území panvy sladkovodné jazero v ktorom vznikli až 200 m hrubé lignity. Pliocén už charakterizujú riečne sedimenty. V období pleistocénu okrem riečnych sedimentov vznikli aj vrstvy viatych pieskov. Proces, ktorý vyžaduje suché, veterné roviny, riedky vegetačný kryt a ľahké zeminy je aktívny dodnes.

Geologická stavba a štruktúra Viedenskej panvy umožnila vznik ložísk uhľovodíkov, ktoré boli nájdené v roku 1913 a ťažba sa začala v roku 1914. Táto činnosť prebieha dodnes, avšak spoločnosť Nafta ťažbu pomaly ukončuje. Chránené ložiskové územia ropy, zemného plynu sa nachádzajú na území obcí Láb, Gajary, Jakubov, Závod, Studienka a zemného plynu na území obce Kostolište. Medzitým však pre vyťažené ložiská sa našlo nové využitie, od začiatku sedemdesiatich rokov sa v nich vytvárajú podzemné zásobníky zemného plynu. Kým uhľovodíkové ložiská mali len lokálny význam, súčasná skladová kapacita 2,5 miliárd m³ má medzinárodné rozmery. Zo surovín na území sa vyskytujú ešte štrkopiesky, kremenné piesky zlievarenské a sklárske.

Z geomorfologického hľadiska územie mikroregiónu v rámci Záhorskej nížiny je súčasťou celku Borská nížina s oddielmi Bor, Záhorské pláňavy, Dolnomoravská niva. Územie odvodňuje rieka Morava. Tok rieky po roku 1900 bol vodohospodárskymi zásahmi výrazne zmenený. Pôvodné meandre boli odrezané. Ich plnohodnotnému spojeniu s hlavným korytom dochádza len počas povodňových prietokoch, čo nepriaznivo vplyva na stav pôvodných ekosystémov. Ďalšie vodné toky na území mikroregiónu sú Rudava, Malina, Zohorský kanál, Lakšársky potok, Porec, Grgás, Ježovka, Kyselica, Záhumenský potok, Kruh, Haškov, Od dvoch dubov, Nový potok, Čongerský potok, potok v Studienkach, Močiarka, Maloleváarsky kanál. Významnejšie jazerá sú Rudava a Starý Rybník (Malé Leváre), Lábske jazero (Láb), Jakubovské rybníky (Jakubov, Kostolište), Štrkovňa (Jakubov)

Ekologicky významné prvky krajiny

Dolnomoravská niva

Z cenných a zachovalých spoločenstiev prevažujú lužne lesy (dominujú tvrdé lužné lesy, mäkkých luhov je menej), z ďalších typov ekosystémov sú cenné predovšetkým kosené aluviálne lúky, mokradné spoločenstva mŕtvych ramien. Uvedené typy ekosystémov sa na najväčších plochách zachovali v medzihrádzovom priestore rieky Moravy, mimo neho prevažujú orné pôdy.

Borská nížina

Prevažujúcim typom spoločenstiev sú borovicové a zmiešané borovicové lesy na kyslých pieskoch. Väčšinou sú zmenené na borovicové monokultúry, hodnotné sú tie porasty, ktoré si zachovali štruktúru, blízku prirodzenej. Cennými sú tiež bylinné pieskomilné spoločenstvá, často prechádzajúce do porastov vresu.

Základ ochrany prírody územia tvorí Chránená krajinná oblasť Záhorie (27 522 ha), ktorá je prvou vyhlásenou nížinnou chránenou krajinnou oblasťou na Slovensku. Pozostáva z dvoch častí - severovýchodnej a západnej. Severovýchodná časť je ovplyvnená veternými procesmi súvisiacimi s prenosom piesku. Reliéf tvoria presypové valy, vetrom zvlnené pokrovy, bachrany, oblé presypy a duny polmesiačikovitého tvaru. Záhorská nížina vďaka svojmu umiestneniu križuje horské celky na trase sever - juh, čím tvorí dôležitú migračnú trasu pre sezónne ťahy vtákov. Súčasný teplotný kontrast medzi studenými medzidunovými zníženinami a vyhriatymi pieskovými nánosmi podmieňuje bohatú druhovú pestrosť rastlín, kde sa striedajú druhy horské, pozostatky z chladnejších období, s druhmi typickými pre teplé a suché stanovištia. Živočíchy sú zastúpené hlavne druhmi viažucimi sa na teplé a suché stanovištia. Západná časť CHKO predstavuje krajinu modelovanú činnosťou veľkej rieky s riečnymi terasami a širokou riečnou nivou. Zaplavované nivné lúky so zachovalou bohatou kvetenou nemajú v súčasnosti svojou rozsiahlosťou na Slovensku obdobu. Lúky sú harmonicky rozprestreté v susedstve s lužnými lesmi, ktoré sú drevinovým zložením blízke pôvodným lesom. Členité hranice lesov s lúkami sú husto pretkané sieťou starých ramien, riečnych jazier a sezónnych mokradí.

Najhodnotnejšie časti územia sa stali aj súčasťou európskej siete NATURA 2000. Chránené vtáacie územie Záhorské Pomoravie s výmerou 31 073 ha zasahuje na územie obcí Gajary, Jakubov, Kostolište, Láb, Malé Leváre, Veľké Leváre, Závod.

Tabuľka č.1 : Územia európskeho významu mikroregiónu (zdroj: sopsr.sk)

<i>Názov</i>	<i>Rozloha</i>	<i>Kataster</i>
Abrod	162 ha	Veľké Leváre
Ciglát	175 ha	Závod
Gajarské alúvium Moravy	1257 ha	Gajary, Malé Leváre, Veľké Leváre
Rieka Morava	390 ha	Gajary, Malé Leváre, Veľké Leváre
Šmolzie	68 ha	Jakubov
V Studienkach	19 ha	Gajary
Dúbrava	21 ha	Jakubov
Rudava	1959 ha	Studienka
Ondriašov potok	8 ha	Láb
Močiarka	222 ha	Láb
Mokrý les	172 ha	Láb

2. Ľudské zdroje

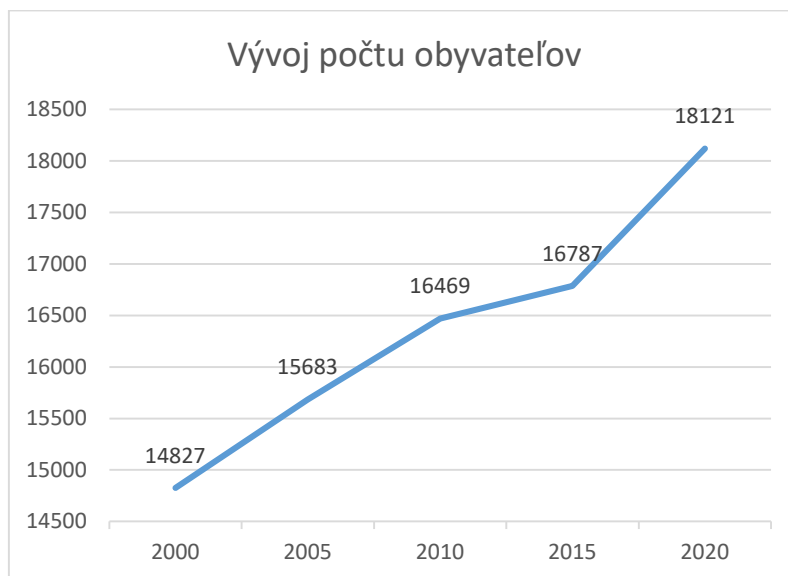
Na základe údajov Štatistického úradu SR počet obyvateľov mikroregiónu v období 2000-2020 mal stúpajúcu tendenciu (graf. č 1). Platí to aj na všetky členské obce, pričom v najväčšej miere sa zvýšil počet obyvateľov v obciach Láb a Kostolište (tab. č.1).

Tabuľka č.2: Vývoj počtu obyvateľov (zdroj ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2020	Rozdiel	Rozdiel v%
Malé Leváre	1024	1095	1182	1189	1472	448	44
Studienka	1579	1628	1666	1634	1637	58	4
Veľké Leváre	3397	3566	3672	3558	3613	216	6
Závod	2573	2686	2799	2804	2899	326	13
Gajary	2623	2859	2977	2985	3031	408	16
Jakubov	1347	1393	1524	1578	1665	318	24
Kostolište	919	1066	1205	1411	1763	844	92
Láb	1365	1390	1444	1628	2041	676	50
ZOEP	14827	15683	16469	16787	18121	3294	22

(zdroj ŠÚ SR)

Graf č.1: Vývoj počtu obyvateľov mikroregiónu (Zdroj ŠÚ SR)

Index starnutia vyjadruje pomer osôb v poproduktívnom veku (65+) k osobám v predproduktívnom veku (0-14). Do roku 2010 sa počítal s poproduktívnymi vekovými skupinami 60+ M/55+ Ž.

Kým v roku 2000 ešte v 7 obciach index bol nižší ako 100 (bolo viac mladých, ako starých) v roku 2020 už v Gajaroch, Studienke a vo Veľkých Levároch bol viac starých obyvateľov, ako mladých (tab. č 2).

V regionálnom porovnaní roku 2020 index bol vyšší od celoslovenského priemeru v 2 obciach (Studienka, Gajary), od vidieckého priemeru, od priemeru samosprávneho kraja a od priemeru okresu Malacky v 3 obciach (Studienka, Veľké Leváre, Gajary) (tab. č. 3).

Celoslovenskému trendu zhoršovania indexu starnutia sa podarilo zamedziť v Kostolišti a v Lábe.

Tabuľka č. 3 Index starnutia v obciach (zdroj ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2020
Malé Leváre	63.59	61.06	80.9	90.11	78.04
Studienka	83.33	83.15	90.16	105.96	119.01
Veľké Leváre	61.67	69.67	82.38	98.47	105.58
Závod	57.17	58.78	59.78	73.71	82.58
Gajary	69.92	61.27	72.81	93.2	107.96
Jakubov	69.27	63.16	63.75	67.02	81.45
Kostolište	100.85	71.69	60.82	63.53	63.66
Láb	94.17	105.7	111.58	84.67	67.37

Tabuľka č. 4: Indexy starnutia väčších regiónov v roku 2020 (zdroj ŠÚ SR)

<i>SR</i>	<i>vidiek</i>	<i>BSK</i>	<i>Okres Malacky</i>
107,3	91,8	98,7	88,2

Demografické saldo (celkový prírastok) mikroregiónu bolo v období 2000-2020 celý čas pozitívne (tab. č 7). Prírodný prírastok je len mierny (tab. č 5), rast je zabezpečený intentívnou migráciou do regiónu (tab. č. 6)

Tabuľka č. 5: Prírodný prírastok (zdroj ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2020	Spolu
Malé Leváre	2	-10	3	11	9	15
Studienka	-3	-2	2	-11	-5	-19
Veľké Leváre	1	-3	-1	-7	-10	-20
Závod	-6	-4	4	-4	4	-6
Gajary	1	-2	13	1	-5	8
Jakubov	-3	8	3	-3	-9	-4
Kostolište	-3	1	14	9	16	37
Láb	-3	-9	-1	1	6	-6
ZOEP	-14	-21	37	-3	6	5

Tabuľka č. 6: Migračné saldo (zdroj ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2020	Spolu
Malé Leváre	20	8	28	0	98	154
Studienka	33	22	11	1	18	85
Veľké Leváre	38	15	-5	-11	6	43
Závod	4	26	31	16	33	110
Gajary	45	69	28	48	-10	180
Jakubov	2	9	11	-11	36	47
Kostolište	-2	31	41	62	98	230
Láb	-1	12	20	32	39	102
ZOEP	139	192	165	137	318	951

Tabuľka č. 7: Celkový prírastok (zdroj ŠÚ SR)

	2000	2005	2010	2015	2020	Spolu
Malé Leváre	22	-2	31	11	107	
Studienka	30	20	13	-10	13	66
Veľké Leváre	39	12	-6	-18	-4	23
Závod	-2	22	35	12	37	104
Gajary	46	67	41	49	-15	188
Jakubov	-1	17	14	-14	27	43
Kostolište	-5	32	55	71	114	267
Láb	-4	3	19	33	45	96
ZOEP	125	171	202	134	324	956

Národnostné zloženie

Z pohľadu národnostného zloženia na základe SODB 2021 obyvateľstvo patrí k slovenskej národnosti. Viac ako 1 percento inej národnosti je prítomné len vo Veľkých Levároch (česká 1,2%).

Tabuľka č. 8: Národnostné zloženie (zdroj SODB 2021)

%	Malé Leváre	Studienka	Veľké Leváre	Závod	Gajary	Jakubov	Kostolište	Láb
<i>Slovenská</i>	88,4	96,4	92,0	96,5	86,0	93,6	94,9	95,6

Vzdelanostná úroveň

Na základe údajov SODB 2021 vzdelanostná štruktúra odzrkadľuje vidiecky charakter územia. Vysokoškolské vzdelanie okrem Lábu a Kostolišťa má nižšie zastúpenie, ako celoslovenský priemer.

Tabuľka č. 9: Vzdelanostná úroveň (zdroj SODB 2021)

%	základné	učňovské	stredné s maturitou	vyššie odborné	vysokoškolské
Malé Leváre	20.33	22.58	23.51	4.7	9.47
Studienka	18.34	26.65	25.7	5.28	11.45
Veľké Leváre	23.77	23.72	23.77	4.92	10.3
Závod	20.58	26.53	24.01	4.7	8.76
Gajary	20.99	23.27	22.45	4.39	8.25
Jakubov	17.97	26.38	25.06	5.24	9.79
Kostolište	15.95	17.93	27.26	5.43	15.84
Láb	12.55	20.17	25.68	5.66	17.19

Tabuľka č. 10: Vzdelanostná úroveň – celoslovenské údaje (zdroj SODB 2021)

%	základné	učňovské	stredné s maturitou	vyššie odborné	vysokoškolské
SR	17,0	19,2	24,7	4,9	18,4

Tabuľka č. 11: Náboženské vyznanie (zdroj SODB 2021)

%	bez nábož. vyznania	rímskokatolícke	evanjelické	gréckokatolícke
Malé Leváre	24.64	60.07	1.19	0.33
Studienka	21.25	73	0.89	0.18
Veľké Leváre	25.28	62.11	3.6	0.75
Závod	19.21	74.28	1.24	0.71
Gajary	26.49	58.17	1.01	0.63
Jakubov	23.44	66.88	0.86	0.4
Kostolište	31.17	60.07	0.68	1.02
Láb	36.62	55.32	1.51	0.98

Na základe údajov SODB 2021 na území mikroregiónu je výrazná prevaha rímskokatolíkov. Okrem nízkeho zastúpenia evanjelikov vo viacerých obciach aj zastúpenie gréckokatolíkov sa blíži k 1 percentu.

3. Miestna infraštruktúra

Bytový fond

Na základe údajov, získaných zo SODB 2021, štruktúra bytového fondu odzrkadľuje vidiecky ráz. Výrazná väčšina obyvateľov býva v rodinných domoch. Vďaka vybudovaním obecným nájomným bytom vo všetkých obciach sa zvýšil podiel obyvateľov v bytových domoch.

Tabuľka č. 12: Bytový fond (zdroj SODB 2021)

%	rodinný dom	bytový dom	polyfunkčná budova
Malé Leváre	69.79	2.21	0
Studienka	93.42	2.74	0.14
Veľké Leváre	80.96	12.8	1.95
Závod	94.15	3.87	0
Gajary	88.09	6.47	0.32
Jakubov	91.77	4.19	0
Kostolište	85.58	11.95	0.65
Láb	95.71	2.14	0

Tabuľka č.13: Školské zariadenia (zdroj: uips.sk)

Zariadenie	Obec	Adresa
Materská škola	Gajary	Hlavná 88
	Jakubov	Hlavná 406
	Kostolište	Kostolište 66
	Láb	Ulica Ignáca Juračku 223/10
	Malé Leváre	Malé Leváre 411
Materská škola pri ZŠ	Studienka	Studienka 222
	Veľké Leváre	Melíšková 650
	Závod	Štúrova 419
Základná škola	Gajary	Skuteckého 438
	Jakubov	Jakubov 276
	Láb	Vršok 489/20
	Malé Leváre	Malé Leváre 10
	Studienka	Studienka 222
	Veľké Leváre	Melíšková 650
	Závod	Sokolská 81
Reedukačné centrum s odborným učilišťom	Veľké Leváre	Veľké Leváre 1106

Sociálna starostlivosť

Tabuľka č. 14: Zoznam sociálnych zariadení na území združenia (zdroj: vlastný zber)

Zariadenie	Názov obce a zariadenia	Adresa	Kapacita
Dom sociálnej starostlivosti	Studienka – DSS Studienka	Studienka 345	32 lôžok
	Závod – DSS Sv. Michala v Závode	Štúrova 419	18 lôžok

Tabuľka č. 15: Zdravotnícke služby (zdroj: vlastný zber)

Gajary	všeobecné lekárstvo, stomatológia
Jakubov	všeobecná zdravotná starostlivosť o deti a dorast
Láb	všeobecné lekárstvo, všeobecná zdravotná starostlivosť o deti a dorast,
Studienka	všeobecné lekárstvo, všeobecná zdravotná starostlivosť o deti a dorast, stomatológia
Veľké Leváre	všeobecné lekárstvo, všeobecná zdravotná starostlivosť o deti a dorast, stomatológia
Závod	všeobecné lekárstvo, všeobecná zdravotná starostlivosť o deti a dorast, stomatológia

4. Ekonomika

Napriek tomu, že mikroregión má prevažne poľnohospodársky charakter s výrazným zastúpením poľnohospodárskej výroby, podstatná časť obyvateľov pracuje v priemysle a službách a odchádzajú za prácou do mesta Malacky, do okolitých priemyselných parkov, príp. do Bratislavy.

Tabuľka č 16: Najväčší zamestnávateľia na území mikroregiónu (zdroj: vlastný zber)

Názov zamestnávateľa - odvetvie	Počet zamestnancov	Názov obce
Nafta, a.s. – ťažba ropy a zemného plynu	55	Gajary
Texprint - tlačiareň	30	Gajary
Kovian, s.r.o. - strojárstvo	60	Gajary
Zeda, s.r.o. – krajčírstvo, výroba odevov	25	Gajary
Time Bicycles Europe, a.s. – výroba bicyklov	25	Gajary
Damonax – výroba nábytku, kuchyne	25	Závod
BOSPOR – poľnohospodárska výroba	25	Závod
Richter Rasen – pestovanie trávových kobercov, poľnohospodárska výroba	18	Závod
FEJA – autodoprava, zemné práce	18	Závod
Jakos - poľnohospodárstvo	89	Kostolište
Hlaváček OBALY - spracovateľský priemysel	30	Kostolište
Obec Gajary	16	Gajary
SpeROL - spracovateľský priemysel	12	Gajary
JUNIOR - veľkoobchod	15	Kostolište
Obec	20	Kostolište
Asparagus - poľnohospodárstvo	30	Veľké Leváre
AWECO Appliances Slovakia výroba elektr. komponentov	100	Veľké Leváre

SURPACK – VL - výroba kartónových obalov	30	Veľké Leváre
INŠTALMONT - inštalátorske prace	20	Veľké Leváre
STAVA-MA - stavebníctvo	20	Veľké Leváre
ELOSTA - stavebníctvo	20	Veľké Leváre
Obec	13	Veľké Leváre
SAWBAC Slovensko - obchod		Jakubov

Nezamestnanosť

Miera evidovanej nezamestnanosi na konci novembra 2022 v okrese Malacky bola 4,62%. Zo štatistických údajov vyplýva, že existuje hlavne dlhodobá nezamestnanosť, skupina ľudí, ktorá z nejakých príčin nie je schopná migrovať za prácou. Zamestnanosť do troch mesiacov môžeme považovať za krátkodobú a tvoria ju prevažne ľudia, ktorí práve hľadajú prácu (napr. po ukončení školy).

Tabuľka č. 17: Počet fyzických osôb (zdroj: ŠÚ SR)

	2021	2015	2010	2005
Gajary	217	201	220	169
Jakubov	169	133	154	111
Kostolište	179	134	138	102
Láb	137	152	144	122
Malé Leváre	115	59	64	49
Studienka	102	104	123	100
Veľké Leváre	274	267	249	181
Závod	184	156	246	185
Spolu	1377	1206	1338	1019

Tabuľka č. 18: Počet právnických osôb (zdroj: ŠÚ SR)

	2021	2015	2010	2005
Gajary	95	52	94	62
Jakubov	58	36	37	15
Kostolište	93	52	31	17
Láb	99	51	42	18
Malé Leváre	45	25	32	13
Studienka	48	31	36	16
Veľké Leváre	90	50	150	101
Závod	87	57	28	16
Spolu	615	354	450	258

Cestovný ruch

Potenciál cestovného ruchu mikroregiónu vychádza z vidieckeho charakteru, ktorý je doplnený s atrakciou regionálneho charakteru (habánska tradícia) a prírodnými hodnotami (chránená krajinná oblasť).

Súčasnú ponuku cestového ruchu:

Ubytovacie zariadenia : Gbely, Malé Leváre

Stravovacie zariadenia: z tohto hľadiska je k dispozícii hustá sieť zariadení

Športový a rekreačný cestovný ruch:

Na území MR je vyznačená len jedna pešia turistická trasa – červená značka v oblasti Závodu a Studienky. Existuje však hustá sieť cyklotrás. Najdôležitejšou cyklotrasou územia je Moravská cyklocesta (004), ktorá je súčasťou medzinárodnej trasy Eurovelo 13 a páneurópskej trasy „Železná opona“ (Iron Curtain Greenway) vedúcej pozdĺž bývalej hranice medzi východnou a západnou Európou. Trasa je vedená cestami, ktoré voľakedy slúžili na pohyb pohraničiarov, resp. po korune hrádze rieky Moravy. Územím mikroregiónu prechádza cez katastre obcí Závod, Veľké Leváre, Malé Leváre a Gajary. Národná trasa Záhorická cyklotrasa (024) spájajúca Bratislavu so Skalicou a Senicou vedie po štátnych cestách s nízkou intenzitou dopravy a na území mikroregiónu prechádza obcami Láb, Kostolište, Gajary, Malé Leváre, Veľké Leváre a Závod. Trasy 004 a 024 sú prepojené miestnymi cyklotrasami cez obce Gajary (8002) a Malé Leváre (8003). Obec Studienka sa nachádza na trase regionálnej cyklotrasy Malacky-Senica (2003), ktorá je prepojená so Záhoráckou cyklotrasou v Malackách a v Tomkách. Rieka Morava je využívaná vodnými turistami, ale na území MR nemajú k dispozícii kemping. Územie je bohaté na štrkoviská, ktoré sú využívané na kúpanie a na rybolov. Najväčším zariadením je Stredisko Rudava pri Malých Levároch. Špeciálnou činnosťou je hubárstvo, ktoré je najviac rozšírené v okolí obce Studienka.

Kultúrno poznávací cestovný ruch

Dôležitým strediskom sú Veľké Leváre s kaštieľom a Habánskym dvorom. V ostatných sa nachádzajú sakrálne pamiatky, z nich najhodnotnejší je kostol vo Veľkých Levároch. V Kostolišti je Pamätná izba Martina Benku, v Studienke etnologická zbierka „Dedičstvo otcov zachovaj nám, Pane“.

Stratégia rozvoja cestovného ruchu Dolného Záhoria v roku 2010 definovala nasledovné prioritné oblasti:

- marketing cestovného ruchu Dolného Záhoria
- zapojenie regiónu do multiregionálnej a celoslovenskej spolupráce v rámci poskytovaní produktov CR
- zlepšenie infraštruktúry pre ekoturizmus a podpora environmentálnej výchovy
- zlepšenie infraštruktúry a služieb pre športovo-rekreačný cestovný ruch
- zlepšenie podmienok pre kultúrno-poznávací cestovný ruch
- rozvoj vidieckeho turizmu s potenciálom pre rast počtu dlhodobých pobytov

V oblasti pôsobí Oblastná organizácia cestovného ruchu Záhorie so sídlom v Smrdákoch a v Gbeloch Turistická informačná kancelária. Mikroregión a obce svoje miesto vidia predovšetkým v zlepšení infraštruktúrnych podmienok rozvoja cestovného ruchu a aktívnou podporou regionálnych združení cestovného ruchu.

Dopravná infraštruktúra

Vďaka diaľnici D2 a železničnej trasy Bratislava – Kúty územie mikroregiónu má veľmi dobré dopravné spojenie. Dôležité spojenia sú okrem toho cesta č.2 Bratislava-Kúty, č. 503 do Pezinka, č. 501 do Jablonice a č.590 do Borského Mikuláša. Obce majú dobré autobusové spojenie do regionálnych centier. Miestna cestná sieť je dostatočne hustá, avšak kvalita vozoviek je často zlá a vyžaduje okamžitú rekonštrukciu. Vzhľadom na pomerne hustú dopravu sú z hľadiska cyklistickej dopravy nebezpečné, túto situáciu chcú obce riešiť dostavbou existujúcej siete cyklotrás prepojením obcí a zabezpečením dostupnosti prestupných miest na diaľkovú autobusovú a železničnú dopravu.

Hraničný prechod do Rakúska v Záhorskej Vsi je mimo územia mikroregiónu ale má veľký význam z hľadiska pracovných, či individuálnych ciest obyvateľov. Prechod cez rieku Moravu zabezpečuje kompa (prevádzková doba 5 – 22 hod.), ktorá počas zvýšenej vodnej hladiny alebo ľadochodu nepremáva.